



Ljubljana, 29. III. 1923. — III./13.

Uredništvo in uprava: „Delavski dom“, Turiaški trg 2, Ljubljana.
Naročnina mesečno 4 dinarje, za Ameriko 2 dolarja za celo leto.

Vsem našim naročnikom vesele velikonočne praznike.

Ob veselih dneh se spomnite v družbi svojih »Delavskih Novic« ter zbirajte za velikonočni podarek v tiskovni sklad. Na ta način boste najlepše izpolnili svojo proletarsko dolžnost o Veliki noči.

Vstajenje bo prišlo tudi za proletarijat, ki je danes potlačen in izkoriščen.

Da bi prišlo čimprej, moramo pripravljati pot vstajenju. Z delom za naš

tisk — edino orožje proti zaslepljenosti ljudstva — vršimo veliko delo pripravljaj za vstajenje proletarijata.

Poravnajte naročnino. Nabirajte naročnike.

Zbirajte »piruhe« za tiskovni sklad.

To številko smo poslali vsem naročnikom »Zarje«.

Uprava.

I. M.

Vstajenje.

Čim bolj se je človeško življenje v svojem razvoju oddaljevalo od prirode, tem bolj se je menjaval značaj praznikov in nazadnje je tudi Veliki noči ostal le še duhovni pomen. Izprememba dela in njegovih metod, delitev, kompliciranje in specializiranje dela je odvajalo vedno večje število ljudi od grude; ostajalo pa jim je hrepenenje po zemlji, po polju in gozdu in obenem se je povečevalo tudi hrepenenje po neznanem in skrivnostnem.

Čas je vihral neustavno dalje in prinašal venomer nove oblike življenja. Mesta so rasla, privlačila so vedno več ljudstva z dežele in jim dajala nov značaj. Spomini so bledeli, tradicije so si ohranile le zunanost, nekdanji pomen šeg in simbolov, praznikov in slavnosti se je izgubil, ker se je leto za letom vse le mehanično ponavljalo, je postalo vse samo navada. Tudi cerkvene slavnosti so se izpreminjale v parade, ki nam ne morejo povedati več tega, kar so pomenile pradedom. Vsaka doba ima svoje potrebe in svoje zahteve. Kar ne more slediti razvijajočemu se duhu časa, to se pravi venomer vstvarjajočemu in porajajočemu, neprenehoma izpreminjajočemu, mora vse prejšnje zastareti in umreti.

Tudi naš čas hoče svoje. Sedanje človeštvo ne mara živeti od preteklosti, ampak išče nova pota k svojim ciljem. In letošnja Velika noč ne more biti enaka lanski. Kar je cerkev nekdanj obljubovala, ne zadostuje več tistemu, ki vstvarja; obljube, ki se ne izpolnijo, dokler je verovanje močno, pridejo ob veljavo in novo hrepenenje in nove želje jih pokopljejo.

Nikdar še ni cerkev tako drznih obljub metala med siromašno slovensko ljudstvo, dobro vedoč, da jih ne more izpolniti, kakor letos tik pred Veliko nočjo. Njeni agitatorji niso obljubljali ljudem, kakor so delali prejšnje čase, sveti raj na onem svetu, ne, obljubljali so siromašnemu slovenskemu ljudstvu raj že na tem svetu.

Vsi ti pirhi, ki so jih tik pred Veliko nočjo agitatorji cerkve delili ubogemu ljudstvu, so bili politični klopotci in ko bo ljudstvo spoznalo, da so bili sami klopotci, bo smrdelo onim, ki so to ubogo slovensko ljudstvo ogoljufali z njimi.

Nobena puščava ni tako dolga, da bi je človek ne prehodil, vsaka trnjeva pot se zgleda in prehodi, tudi Golgota, čez katero koraka proletarijat, bo prehodil. Če tudi so Judeži Iškarjoti, ki mu kažejo kriva pota; proletarijat jih je in jih bo spoznal in takrat, ko pride proletarijat do zavednosti, gorje njim!

Iz mučniškega semena je pognal vedno najboljši sad, kjer se je mučniška kri prelivala, tam je obrodilo novo

življenje, ki lepi, ne razdvaja, združuje k novemu vstajenju.

Prorokovanje, da se odpro nekoč po smrti grobovi, proletarca ne zadovoljuje več, ker vidi, da se je na eni strani nakopičilo toliko »sreče«, da se je vera v blaženstvo omajala, na drugi strani pa je toliko truda in trpljenja in bede, da so nebesa predaleč in zatirani hočejo na tem svetu užiti vsaj nekoliko one lepote in dobrote, ki obdaja druge tako, da imajo raj že na zemlji. S tolažilom boljše bodočnosti onkraj groba se ne da več vklepati v ječo bede pred smrtjo.

Par tednov pred Veliko nočjo so cerkveni agitatorji slovenskemu trpinu obljubovali, da se Slovenija pretvori v raj, če ostanejo trpini zvesti cerkvi. Tihi teden je prišel in objema jih že strah, strah, ki se jih dan za dnem boli in bolj ovija, jih stiska in hoče iz njih iztisniti tiste obljube, ki jih pa ne bode mogel stisniti, ker so neizvedljive. Strah jih bolj in bolj preganja, preganja, kakor tiste, ki so na Oljski gori vpili, »križaj ga«! Moderni Iškarjoti so zapustili sredino ulice, ceste in potuhneno ter boječe se plazijo ob zidovih.

Velika noč na zemlji pridobiva srca trpinov. Ali ta rod ne prepušča svoje bodoče sreče dobrohotni usodi, temveč spoznava, da ni plodov brez dela, ne zmage brez boja. Vstajenje iz bede, iz ponižanja, iz teme, iz poživalstva v višine človeštva, je hrepenenje sedanjega proletarijata. In to hrepenenje se izpolnjuje v

organizaciji proletarijata, v boju zavednega delavstva, ki pomladi človeški svet in mu podari novo Veliko noč.

Na nove zvonove, ki jih je vtil in obstrugal kovinarski proletarijat, potrčkavajo cerkveni sluge v ljubljanski stolnici, v stolpu frančiškanov, na Viču in po drugih cerkvah po deželi, se razlegajo glasovi, mili glasovi, ki oznanjajo vstajene trpina, in mu kličejo:

Vstani trpin, elegijo zapoj,
elegijo teptanega človeka,
ki se je prvi zavedel pred dva tisoč let

in ni našel danes odjeka.
Nikar, trpin, himno zapoj,
himno zbujenega človeka,
ki prišel je, da zjednači svet,
ki trpel je že od pamtiveka.

Ostal je velik praznik pomladi, praznik prirodne pomladitve, in to vstajenje narave iz zimskega groba si bo pretolmačil v vstajenje trpina, v zmago nad smrtjo.

Kapitalistična furija v obliki svetovne vojne, dviga še vedno glavo in vihti pest nad tistim stvarnikom, ki je ustvaril vse, vse, kar človeško oko vidi, nad tistim vihti pest, ki mu je zgradil palače,

v katerih razkošno stanuje, mu skopal in nasadil vrtove, v katerih sedaj narava vstaja, po katerih se bo v pekočem solncu, po senci, med dišečimi rožami sprehajal oni, ki ni ničesar vstvarjal.

Na drugi strani se pa odpirajo grobovi, ki požirajo koščene trpine, izmu-

čene matere in nedolžne otroke. In vsi ti, vsi, ki to gledajo, ki vidijo, kako po-teptan je oni razred, ki danes trpi, čakajo na vzbujenje duhov, na vstajenje iz groba sužnje, takrat pa se bodo odpirali grobovi in bodo požirali one, ki so nedolžne vanje metali. In takrat bo vesela Velika noč!

Pašić Radić Korošec
ali pa
Pašić Pribičević.

Popolnoma je bilo jasno že pred dvema letoma, da se mora nacionalni boj poostri, kakor hitro se je združeni jugoslovanski buržuaziji posrečilo začasno pritisniti delavski razred in njegove organizacije ob tla. Namesto ekonomsko-socijalnih vprašanj, ki tako kriče po rešitvi, je buržuazni tisk, potem ko je nasilno zadušil proletarske časopise, dvignil na površje nacionalne spore in prepire.

In posledica: Na paroli za Vidovdanske ustave t. j. na paroli absolutističnega centralizma srbske buržuazije dobiva Pašić večino glasov med Srbi. Na paroli hrvaške republike v okvirju SHS monarhije dobiva Radić večino hrvaških glasov. Na paroli avtonomne Slovenije v okvirju SHS monarhije dobiva Korošec večino slovenskih glasov.

Sedaj je mogoče samo dvoje:

Sporazum Pašića, Radića in Korošca — v tem slučaju revizija vidovdanske ustave in zmaga Protičevega ustavnega načrta, ki je ravno tako centralističen, ki pa daje pokrajinske samouprave za Hrvaško, Bosno, Vojvodino, Srbijo, Slovenijo, Makedonijo, Črno goro in Dalmacijo.

Ta revizija se lahko izvrši po vidovdanski ustavi samo, če to zahteva kralj in večina narodne skupščine. V obeh slučajih se v naprej predpiše, katere člene ustave lahko spremeni nova skupščina ali pa Pašić, Pribičević in ostali centralisti, ki imajo v novi skupščini komaj večino. V tem slučaju moramo računati z radikalno-demokratsko koalicijo.

Poslednje je najverjetnejše.

Toda v obeh slučajih se buržuazija sporazumeva na račun delavskega raz-

reda. V obeh slučajih nima delavski razred, delovno ljudstvo ničesar pričakovati, razven novih še večjih indirektnih davkov, novih preganjanj, novih krivic.

Dokler se delavski razred Jugoslavije ne organizira v močne politične in strokovne organizacije, ter ne stvori enotne fronte v boju za svoje pravice, bo vedno slabše njegovo stanje.

Pašić, Korošec, Radić, Pribičević, vsi ti se vsedejo v eno klop, kadar hočejo naložiti davke in bremena na delavca in kmeta. Sporazumeti se le ne morejo, kako bi oblast nad kmetom in delavcem prav delili med seboj.

Republika, avtonomija in vse ostale lepe besede bodo gospodje pozabili, če se sporazumejo, kako bi razdelili med seboj oblast nad ljudstvom, nad delavcem in kmetom.

Delavec, uradnik, kmet-poljedelec pa bodo ostali še nadalje lačni, goli in brez stanovanj, ker v vsakem slučaju bodo indirektni davki še večji, kakor so danes, ker niti Pašić, niti Korošec, niti Radić, niti Pribičević niso proti indirektnim davkom, temveč so vsi zato, da se ti davki nad ljudstvom povečajo kapitalistom pa zmanjšajo.

Samo delavske politične in strokovne organizacije so one trdnjave, v katere lahko upa delavec in nameščeneec. Samo potom njih se bo on lahko boril proti izžemanju in izkoriščanju.

Vidovdanska ustava se mora iz temelja spremeniti, ne samo velikost pokrajinskih samouprav. Tako temeljno spremembo ustave pa more delovno ljudstvo priboriti samo takrat, če bo dovolj močno organizirano v **bojnih razrednih organizacijah.**

Lovro Klemenčič:

Za združeno delavsko stranko.

Z razpustom Komunistične Stranke Jugoslavije in Centralnega Sindikalnega Sveta, v katerih organizacijah je bilo takorekoč celokupno razredno-zavedno delavstvo — je nastal za proletarski razred najtežji čas: čas preizkušnje.

Proletarski razred je ostal brez zaščite, brez svojih strokovnih in političnih organizacij. Od vseh strani so planili na proletarski razred stranke in špekulanti in »hohštapljerji« in birokrati, da izkoristijo ta težak položaj delavstva v svoje svrhe.

Posebno se je gnala za njim narodno-socijalistična in socijal-ministerijalska »Naprejeva« klika. Seveda brez uspeha.

Tudi razni »hohštapljerji« so morali sprevideti, da delavstvo ni objekt za hohštapljerijo. Tudi razni špekulanti in hohštapljerski birokrati, katere silno veseli, da je zakon o zaščiti države tu,

da morejo hohštapljeriti na račun delavskega razreda, da bodo kmalu sprevideli, da delavske organizacije, da delavski pokret ni objekt, s katerim se lahko delajo poljubni eksperimenti v njihovo zabavo in v njihovo osebno korist.

Z leveice odpadajo največji kričači, revolucionarji v besedah — saboterji in defetisti v dejanjih — z desnice hohštapljerji, ki so prišli v pokret z nečistim namenom. Vsi so se našli v bratskem objemu v Radikalni stranki in v »Orjuni«, torej na skrajni desnici.

Skrajno levičarstvo je vedno izraz maloomeščanskega mišljenja. Proletarijat nerazvitih dežel je posebno sklon takemu mišljenju. »Kričaško« gibanje je vedno najbolj razvito v nerazvitih deželah. To skrajno levičarstvo vedno pada v odločnih časih akcije v skrajno desničarstvo.

Vsi agenti buržuazije in policijski

provokaterji so bili v vseh pokreth v času terorja na skrajni levici, da bi provocirali vedno znova proletarijat in tako dajali povod oblastem, za vedno hujša preganjanja, ki jih želi buržuazija zato, da bi lažje izkoriščala.

Padanje v obup, malodušnost, neprestano menjanje sklepov brez vzroka, nesigurnost, neodločnost, vse to so tipične čednosti malomeščanske.

Ko smo pokrenili leta 1921, v času največjega terorja. »Delavske Novice« smo že takrat obrnili pažnjo čitateljem na te malomeščanske slabosti in na potrebo borbe z njimi.

V borbi proti terorju se je začel obnavljati najprvo v Sloveniji strokovni in politični delavski pokret.

Rudarji se lahko spomnijo, koliko so se morali boriti na vse strani, da so potom akcije množic priborili svojo Zvezo rudarskih delavcev. S strani kričočev, ki so se danes prodali radikalcem, je padalo takrat mnogo kritike, očitanja, oportunistična itd.

Toda rudarji so šli odločno svojo pot razrednega boja. Niti lepe besede birokrata, ki je hotel diktirati v Zvezi niso ničesar pomagale: Rudarji so se naučili soditi ljudi po dejanjih.

S trudom, z velikimi težkočami so se obnovile razpuščene strokovne organizacije. One so na svoji medstrokovni konferenci v Ljubljani tudi izdelale trdno organizacijsko podlago.

Na medstrokovni konferenci v Beogradu se je to delo nadaljevalo in spopolnjevalo, dane so programatične direktive v strokovni politiki in taktiki.

Razredno zavedni proletarijat Slovenije je na konferenci 21. januarja obnovil tudi politično svojo organizacijo SSDL. Na žalost, na to konferenco niso prišli povabljeni sodrugi iz Beograda.

Nekaj dni popreje — vsega en teden — bi se morala vršiti konferenca za ustanovitev Delavske Stranke v Beogradu. Konferenca je bila prepovedana, a sklepi akcijskega odbora in predkonferenčne v cenzuri zabranjene. Sami pokretači so bili mišljenja, da iz te akcije ne bo nič. Taka so bila tudi vsa poročila.

Enodušnost sklepov in odločnost proletarijata v Ljubljani, da obnovi svojo proletarsko stranko je bila prva uspešna politična akcija (poleg občinskih volitev) v celi Jugoslaviji.

Noben razredno zaveden proletarec na tej konferenci ni mislil, da je to stranka samo za Slovenijo. »Proletarska stranka je internacionalna.« Na političnem polju je predpogoj enotne fronte »obnovitev združene proletarske stranke Jugoslavije« in vsi drugi stavki resolucij sprejetih na konferenci 21. januarja, jasno svedočijo, da je proletarijat obnavljal svojo politično organizacijo v Sloveniji s trdno odločnostjo, da se bori za politično združenje razredno zavednega in borbenega proletarijata cele Jugoslavije.

Ali tudi statuti (ustava) pravila stranke § 32 jasno in odločno zahtevajo združeno delavsko stranko SHS. »Socijalistična stranka Delovnega Ljudstva se bo vdeležila kongresov delavskih strank, stremeč, da se na podlagi demokratičnega centralizma osnuje združena stranka za celo državo. Sklepi in resolucije kongresa združenja so

obvezni tudi za stranko Delovnega Ljudstva, ako se ona vdeleži kongresa.

Mi smo podčrtali na podlagi demokratičnega centralizma. Demokratičen centralizem pa se v osnovi razlikuje od birokratičnega centralizma. Stranka, ki dela na podlagi birokratičnega centralizma, ona se neminovno spremeni v malomeščansko, oportunistično — ali pa v sekto, ki ima revolucionarne besede na ustih — v dejanju pa nič ali pa sabotažo.

V proletarskem pokretu je organizacijsko vprašanje dvigneno na višino načelnih vprašanj. Nam marksistom ni veeno kakšna je organizacija. S organizacijsko formo se spremeni tudi smer politike, ali pa se poruši vse.

Niti eno niti drugo ne smemo dopustiti. Razredno zavedni proletarci, ki se niso kolebali v odločilnih trenutkih akcij, leta 1919, 20, 21, 22, 23 bodo vsi nepokolebljivi ostali na svojem starem stališču razredne proletarske — ne malomeščanske — borbenosti. Ker tudi malomeščani so razredno bojovni — za svoj razred!

Mi sklepov, ki smo jih delali v teh petih letih, ter se za njih borili vedno odločno ne moremo in ne smemo likvidirati. Najmanj pa dopustiti rovanja v političnih in strokovnih organizacijah, ljudem, ki teh stvari ne poznajo in ki spadajo v krajevno organizacijo omladinsko.

Razredno zavedni proletarijat Slovenije je obnovil strokovni pokret na svoji strokovni konferenci v Ljubljani. Sklepov, ki so tu izvršeni se mora držati, drugače bodo strokovne organizacije razbile podlago na kateri stojijo. On ne sme likvidirati, temveč na novih konferencah se razvijati, sklepati nove še jasnejše, še odločnejše sklepe. Samo to je revolucionarna pot.

Razredno zaveden proletarijat Slovenije je obnovil svojo proletarsko stranko. Kar je bilo gnilega, je že odpadlo. Odpadlo bo še kar je nezavednega, neborbenega. Stranka s tem ničesar ne gubi — to je znak, da se ona razvija, razvija tako, da vsi priveski, ki niso revolucionarni, ki niso sposobni za razredni boj in za razvoj sploh, odletavajo kot blato od koles pri vozu, ki gre naprej.

Razredno zavedni proletarci ne smejo to kar so zidali leta 1920, 1922 in 1923 odločno in pravilno, dati porušiti neodgovornim osebam ali onim, ki so pri vsaki akciji kolebali iz krajne desnice v skrajno levico in obratno.

V času kot je današnji, je birokratičen v proletarskih organizacijah največja nevarnost: on preti zrušiti zdrave začetke obnovljenih strokovnih in političnih organizacij. Birokrati so najbolj veseli, če so organizacije majhne, da nimajo dela, da niso potrebne akcije. Odbori, konference, občni zbori, zaupniški zbori, z eno besedo organizirani proletarijat mora imeti usodo proletarskih organizacij v rokah. Zato pa se sklepi konference nikoli ne smejo gaziti, temveč samo revolucionarno razvijati, dopolnjevati ali pa razveljavljati na forumih.

Samo po tej poti bomo prišli do združene delavske stranke Jugoslavije, ki je enodušna želja celokupnega proletarijata in za katero morajo zavedni in borbeni sodrugi založiti vse svoje sile: Vsaka druga pot vodi v razsulo.

Uskoki iščejo po Srbiji naročnike za svoj izdajalski list.

Za spomin na prvi pomladanski dan, 21. marca prejeli smo tukajšnji rudarji v Barah, Srbija od Slovenske iz samih uskokov kakor so: Miha Koren, Šuntajs, Bogve, Brložnik, Stefanovič in končno že vse barve preiskuseni Nachtigal (slovensko: slavček) nastale radikalne stranke njih mrtvaško glasilo: »Jutranje Novosti«, ko da so to mogoče že res novosti radi nekaterij zgoraj omenjenih oseb, ker so bile menda res zvečer še drugzega prepričanja, kakor pa zjutraj pri izdaji novin. Le radi Nachtigala menda niso novosti, ker ta skače od stranke do stranke, kakor divja koza po tirolskih pečurah.

Ti judeži menda tudi iščejo med našimi vrstami odpadnikov njihovega kalibra. A žalibog, izkušnja jih bode pod-

učila, da bodo morali še marsikatero »Jutranje Novosti« poslati k nam (brezplačno) saj naročnik itak ne postane nihče. Kar se tiče potrebe naročila novin radi branja, nam zadostujejo »Delavske Novice«, kar se pa tiče izraza, kakor Nemeč pravi: »für hinterlistige Zwecke ist alles gut zu gebrauchen, was noch nicht beschmirt ist«, se nam pa naj slobodno pošiljajo brezplačno.

Uskoki z vašim glasilom vred si toraj lahko predstavljate kako visoko se cenijo pri nas vaše uskoštvo. Uskoki še imate mislino 8 strank, katerih korita še niso bila od vas oblizana — le »hajdite toraj z hinavstvom naprej, dokler še strank je keje«.

Rudarji v Barah, Srbija.

„Orjuna.“

25. t. m. se je vršil občni zbor »Orjuna« za Slovenijo. »Orjuna« ima svoje odbore že v okoli 80. krajih. V svoje vrste vabijo z raznimi obljubami tudi delavce. »Orjuna« je ideološko, po programu in taktiki popolnoma enaka italijanskim fašistom. Pod krinko ideje nacionalizma se skrivajo v tej organizaciji plačani hlapci kapitalizma, propovedniki najreakcionarnjših metod političnega boja, zagovorniki političnih pučev, odkrite diktature majhne klike, želja do oblasti in visokih mest, par drugače popolnoma nesposobnih in nečarovitih »inteligentnih« hohštaplerjev.

Popolnoma neupravičeno se sklicuje »Orjuna« na tradicijo narodno-revolucionarnega gibanja grupe »Preporode« in »Glas Juga« pred vojno. Takratno gibanje narodno-revolucionarne omladine je še imelo napredno-revolucionarni značaj, ker je bilo naperjeno proti Avstro-ogrski monarhiji, v kateri so bila jugoslovanska plemena zapostavljena in ker se je borilo za svobodo, enakost vseh potlačenih malih narodov, Slovencev, Hrvatov, Srbov, Belgarov in drugih od evropskega imperijalizma potlačenih plemen.

Tudi se predvojno narodno-revolucionarno gibanje (člani so se nazivali »Kladivari«) ni obračalo proti organiziranemu delavskemu razredu, temveč je smatralo organizirani delavski razred kot svojega najboljšega zaveznika v boju proti imperijalizmu, v boju proti skupnemu sovražniku.

Po prevratu, po obrazovanju države SHS je večina najidealnejših borcev »Kladivarjev« vstopila v revolucionarno delavsko gibanje, ker se je med vojno in po vojni prepričalo, da je edino mednarodni revolucionarni proletarijat pravi nosilec in borec za svobodo od imperijalizma — ki je samo poslednja etapa kapitalizma — potlačenih malih narodov in razredov.

Ideja Velike Ruske Revolucije, nosilec, katere je ruski revolucionarni proletarijat, so razrušile odporne sile srednjeevropskega imperijalizma, da se je pod udarci proletarskega razreda zrušil. Kdor je čital oktoberski dekret o miru, ta največkratnji dokument oktoberske revolucije, ta je jasno spoznal, da samo mednarodni proletari-

J. M.

Internacionalni roparji.

Proletarska mati pravi svojemu sinku: idi na gospodarjev vrt in prinesi lonček zemlje, da v njo vsadim tale nageljnov vršiček.

Dečko zleti, se splazi čez plot in nagradi lonček prsti, zadaj pa joj! So bile že policajeve pesti. A ha, tat, in zgrabi dečka za vrat.

Drugo jutro sodnik čita: 24 ur in en post, da boš vedel, da je krast zabranjeno.

V Parizu, v palači zunanjega ministra, pri zeleni mizi se je sklenilo, da se Nemcem ukrade porensko ozemlje, to pa zato, ker vsebuje milijarde in milijarde vrednosti železa in premoga v sebi.

Drugo jutro se je generalu, ne sodniku naročilo, da naj odide s svojo armado v Porenje in ako bi se kdo upiral in jim branil krast, naj enostavno pusti na njega streljati.

Tatu, ki ukrade lonček zemlje zadene gorje, roparje, ki kradejo dežele, se jim pusti proste roke...

Francoski imperijalizem se čuti po svetovni vojni ojačenega in razprostira svoje peroti vsepovsod. Svojo kapitalistično politiko je vredil na način, ki ga dosedaj nismo bili navajeni. Ni dosti, da investira svoje kapitale v tuje države in jih napravi s tem odvisne, ne, ampak napravil je enostavno s svojim militarizmom pohod v Porenje, kjer so zakopane milijardske vrednosti v železu in premogu, kjer je največja industrija Evrope, kjer naj tisoče in tisoče proletarcev v potu svojega obraza gara za nenasičen kapitalizem. Francoski imperijalizem je to ogromno in bogato ozemlje s svojimi vojaki obkolil in ukazal: Od sedaj naprej boš ti proletarijat garal, ne več za nemške kapitaliste, temveč za francoske.

rijat lahko pravilno reši nacionalno vprašanje.

Ruski proletarijat je tudi v dejanju to dokazal: Dal je svobodne republike vsem narodom bivše carske imperije. V statutu ruskih zveznih sovjetskih republik stoji, da lahko vsaka republika izstopi iz zveze in postane popolnoma suverena.

Nacionalno vrašanje se ne more s silo rešiti. Kapitalistične klike razumevajo pod »nacijo« v resnici samo velekapitaliste, vebankirje in veletrgovce. Pod krinko nacionalizma oni pošiljajo v ogenj mladino za temvečjo eksploatacijo, za tem večjim profitom. Jugoslovanska buržuazija je mlada, verižniška, oduševana stremi za lahkim in hitrim profitom: samo slepci gredo v boj za profit tako kvalificirane buržuazije, čija strahovlada mora dovesti do razpada vsega onega, kar je ljudstvo v dolgotrajnih bojih priborilo — napredovalo.

Imperijalizem, domače in inostrane buržuazije, je osnovni sovražnik narodnega osvobođenja in ujedinenja. On jača najreakcionarnjšo silo, odvrta večino ljudstva od razrednega boja, da bi ga pod krinko nacionalizma tem lažje odiral in spravil v kolonialno suženstvo evropskega imperijalizma.

»Orjuna« s svojim pokretom indirektno krepi in podpira italijanski fašizem, nemško-narodne socialiste in vse temne elemente črne klerikalne evropske reakcije, ki stremi vzpostaviti v celi Evropi monarhističen absolutizem.

Vsak duševni in ročni delavec, ki pristopi k »Orjuni« izvrši izdajstvo nad svojimi lastnimi interesi, postane grobokop svojega lastnega razreda in velikih naprednih revolucionarnih idej osvoboditve vseh izkoriščanih razredov in malih narodov. On postane hlapec kapitalizma.

Delavski razred pa mora v očigled nevarnosti kapitalističnega orjunskega pokreta še bolj strniti svoje vrste, ter se potom svojih organizacij pripraviti na boj proti vsem kapitalističnim organizacijam. V borbi proti fašizmu bo na njegovi strani sočutje in moralna pomoč vseh svobodoljubnih in naprednih ljudi.

»Kladivar.«

In pričel se je boj med nemškim in francoskim kapitalizmom v celem Porenju, seveda na račun proletarijata, ki pri vsi tej kapitalistični lopovščini največ trpi.

Ni ga ostudnejšega kapitalizma, kakor je francoski. Res je, da je kapitalizem povsod enak in da ima povsod ene in iste tendence, vsekakor pa, da bi slonel na samih rentah, kakor sloni francoski, te ne moremo niti ameriškemu kapitalizmu pripisovati, temmanj kapitalizmu drugih držav, ki se pase na industriji in agrarni produkciji.

Medtem pa, ko se je franc. kapitalizem pasel vedno na rentah od posojenega denarja tujim državam. S tem si je razumel francoskega meščana nasé privezati in ga obenem poleniti, tako, da se ni nikdar posebno brigal za obrt, industrijo in trgovino, temveč se je naslanjal na rento, če je bila tudi manjša od pravega kapitalista. In ravno to je pa za francoski kapitalizem najbolj važno in sicer vsled tega, da se je s tem gojil nacionalizem in militarizem, to sta pa glavna dva stebra, na katerih sloni še danes francoski velekapitalizem.

Danes se pa bje bitka v Porenju za to, ali naj izkorišča porenske rudarje in plavzarje francoski, nemški ali angleški kapitalizem?

Ob strani sta stala do sedaj ameriškanski in angleški kapitalizem in gledala sta pohod kapitalist. hlapcev t. j. francoski militarizem, ki je zasedel glavni del nemške industrije.

Proletarijat pa naj si bode nemški, francoski, angleški ali pa ameriškanski, gleda od strani to kapitalistično gonjo in stavlja na one in druge svoje ekonomske zahteve, ker vsled padca valute raste draginja vsepovsod. Kakšni konec bodo te kapitalistične pustolov-

ščine zavzele, danes še ni mogoče ugotoviti, ali bo iz teh kapitalističnih prask nastala vojna, je pa tudi mogoče, da se kapitalizem internacionalno sporazume?

Naj bo že eno ali drugo, za nas je glavna stvar to, da jugoslovanski proletarijat vzgojimo tako, da bo solidaren s proletarijatom celega sveta. Pred tedni smo slavili 40 letnico našega velikega mojstra Karl Marksa, ki je vrgel parolo med vesoljni proletarijat: »Delavci vseh dežel, združite se!«

Te besede Karla Marksa naj bodo vodnice za naš jugoslovanski in za ves ostali proletarijat sveta. In kadar bodo te Marksove besede ozelenele v duši vsakega proletarca, takrat bode konec takih in enakih kapitalističnih pustolovščin, kakršne se odigravajo danes v Porenju.

Ob tej priliki, ko pišemo o usodi porenjskega proletarijata, nam pride na misel, da imamo 20.000.000 strokovno organiziranega proletarijata pod amsterdamskim žezlom, ki je pa podoben organizacijam katoliške cerkve, raznim bratovščinam, ki obstojajo le radi tega, ker jih peščica ljudi potrebuje. Neradi smo zapisali te besede, zapisali smo jih le radi tega, ker ako bi bile te organizirane mase aktivne in svojo dolžnost spolnile, bi se pustolovščine, ki jih seganja danes francoski kapitalizem v Porenju, z lahkoto preprečile. In to je tisto, kar smo hoteli povedati, obenem je pa tudi naša sveta dolžnost, da povemo, ker iz te porenjske afere so danes vse možnosti, da izbruhne nova svetovna vojna, v kateri bode zopet prolet tisti, ki bo nosil bremena gorja, kakor ga je nosil v pretekli vojni dobi.

Volitve v narodno skupščino.

Največja stranka po številu volilcev je Hrvaška republikanska kmečka stranka (Radić) 553.000 glasov; mandatov je dobil 70.

Druga stranka po številu volilcev je radikalna okoli 400.000 glasov in 109 mandatov.

Tretja stranka je demokratska, ki je dobila okoli 300.000 glasov in ima okoli 50 mandatov.

800.000 proletarcev v industriji nima nobenega zastopnika. En velik del teh proletarcev je izpuščen iz volilnega imenika.

Proletarska stranka je dobila glasov navzlic terorju

| | |
|----------------|--------|
| v Sloveniji | 14.000 |
| na Hrvaškem | 4.305 |
| v Srbiji okoli | 6.000 |
| v Dalmaciji | 2.625 |
| v Vojvodini | 708 |
| v Črni gori | 1.777 |

skupaj 29.415,

vendar zaradi nalašč zoper proletarijat prikrojenega volilnega reda ni izvoljen niti eden poslanec.

(Okoli 30.000 glasov nič poslancev; leta 1920 200.000 glasov 59 poslancev.)

Volilne goljufije.

(Kako so se vršile volitve pri Devici Mariji v Polju.)

Klerikalci niso prišli do svojih številnih mandatov samo potom avtonomistične reklame, ampak tudi na umeten način. Njihovi župani so sistematično izpuščali naše volilce iz volilnih imenikov, svoje ljudi pa so protizakonito vpisovali.

Oglejmo si volitve pri Devici Mariji v Polju. Na tem volišču so pri volitvah v konstituanto l. 1920 dobile posamezne stranke sledeče število glasov: demokratje 42, samostojneži 77, klerikalci 256, narodni socialisti 27, komunisti 210, socialni demokratje 36.

Pri sedanjih volitvah pa so dobili: klerikalci 277, samostojneži 59, Šušteršič 30, narodni socialisti 15, demokratje 53, socialistična stranka delovnj. ljudstva 271, radikalci 1 in Bernotova SSJ 11 glasov. Torej je naša SSDL dobila 61 glasov več kot Kom. Str. Jug. l. 1920. To je nedvomen in velik napredek.

Toda, če bi se vršile volitve pravilno in po zakonu, ne bi naša stranka

Zgoditi se zna zopet to, da bodo rekli, ko bo pa že prepozno, voditelji teh organiziranih mas: »Ja, ko bi mi vedeli, bi se na to pripravili, sedaj pa je že prepozno.«

Tako in enako so se izgovarjali, dne 4. avgusta l. 1914, ko je francoska in nemška buržuazija dne 28. julija leta 1914 mejo zaprla in preprečila delegatom francoskih in nemških delavskih organizacij, da niso mogli skupaj priti na konferenco, ki je bila sklicana v Metz.

Kapitalizem je imel postavljene svoje »Vedete«. Generali delavskih polkov pa so pozabile svoje straže postaviti. In kjer so to pozabili je kapitalizem z lahkoto nagnal proletarske mase v svetovno klanje.

Tudi pri nas v Sloveniji imamo ljudi na čelu proletarskih mas, ki vpijejo na vse grlo A A A Amsterdam, če nisi za A A A Amsterdam, potem si nevaren človek, ki imaš doma pod ogniščem ali posteljo gotovo skrite bombe, le A A A Amsterdam, tam je naša meka in tja moramo romati. Zraven vsega tega pa ti duševni revčki pozabljajo na kapitalistične roparje v Porenju, ki ne vprašajo za Amsterdam in ne za Moskvo, temveč za milijarde, ki so v obliki železa in premoga zakopani v Porenjskem ozemlju, ter vihti bič nad proletom, da mu čim hitreje dviga zemeljske zaklade.

Takoj tedaj nam je treba v strokovnih organizacijah nov kurz, da ne bodo ležale pod stopnicam in predstavljale sv. Lazarija, to nam je treba in kapitalistični roparji bodo zginili, ne samo iz Porenja, temveč povsod od tam, kjer ljudstvo izžemajo.

SSJ je dobila (socialdemokrati)

| | |
|----------------|--------|
| v Sloveniji | 5.629 |
| na Hrvaškem | 5.184 |
| v Bosni | 934 |
| v Srbiji okoli | 3.500 |
| v Vojvodini | 21.748 |
| Bosna | 934 |

skupaj 37.929

(Okoli 38.000 glasov dva poslancev; leta 1920 okoli 48.000 glasov 10 poslancev.)

Z izpuščenjem iz volilnih imenikov, z nasiljem in terorjem, zato ker ima cel volilni aparat buržuazija v rokah in ker ima vsa sredstva volilne agitacije na razpolago, in pa ker je prikrojila samovoljno v obrezanem parlamentu volilni red tako, da proletarijat ne pride do veljave, je buržuazija zaenkrat dosegla, da je narodna skupščina popolnoma buržuazna, izvzemši 2 socialista skrajne desnice, ki so doslej podpirali demokrate.

Pouk: Proletarijat se mora organizirati politično in strokovno v svojih proletarskih organizacijah, ker samo potom njih lahko uspešno vrši vse politične in strokovne akcije v boju za osnovne pravice, za kruh in za svoje osvobojenje.

Zato sodrug! Na delo v organizacije!

za 6 glasov zaostala za klerikalci, ampak bi jo prekosila za več kot 40 glasov. Naši sodrug i v D. M. v P. so pravočasno reklamirali pri klerikalnem županstvu okoli 50 naših pristašev, ki bi po zakonu morali dobiti volilno pravico. Naj naštejemo samo nekaj teh imen: Paučič Franc, železničar, Zalog, barake; Sevšek Franc, železničar, Zgornji Kašelj; Mesec Martin, Dev. M. v P.; Milavec Martin, Laze; Anžur Franc, Laze; Taurer Franc, barake, Zalog; Novak Josip, barake, Zalog. Reklamacije prvih dveh, potrjene uradno od občine, je vzel s seboj g. komisar pri volitvah in je obljubil, da bo uvedel kazensko postopanje proti županu. Zahteevamo, da se to nemudoma zgodi.

Dočim naši upravičenci niso mogli voliti, so volili klerikalci, ki ne bi smeli biti vpisani v volilni imenik. N. pr. klerikalni pristaša Fležar Anton, delavec na Fužinah, stanujoč v Zg. Kašlju, ni šest mesecev v občini, vendar je volil. Tudi neki berač je volil, ker klerikalec. Tako so se vršile volitve v D. M. v P. Na ta način seveda ne

pride do izraza prava ljudska volja. Če je oblast na mestu, mora preiskati slučaje, katere tu konkretno navajamo.

Toda, g. klerikalci, vaše prvenstvo pri D. M. v P. ne bo večno. Leta 1920 ste imeli 46 glasov večine nad KSJ, le-

tos pa samo še 6 nad enotno fronto. Prihodnjic boste tako ljubznivi, da nam boste prepustili prvo mesto.

Živela rdeča Devica Marija v Polju! Dol s klerikalnimi sleparijami in terorizmom!

Pesem množic.

(Po Georgu Herweghu — Klem.)

Moli, delaj! kliče svet.
Moli kratko! čas je svet.
Na vrata sila trka: buh!
Moli kratko! čas je kruh!

In ti seješ in ti orješ,
in ti predeš in ti tkeš,
in ti kuješ in ti šivaš,
ljudstvo, kaj za to dobivaš!

Noč in dan ob statvah delaš,
po rudnikih temnih letaš,
polniš jim kleti z vinom,
s svojim vinom, s svojim žitom.

A kje tvoja so darila?
A kje tvoja oblačila?
A kje tvoja topla peč?

Vse si vstvaril ti, tako je!
A ničesar ni več tvoje!
Samo veriga tvoja je,
ki kuješ sam si jo zase?

Veriga, ki ti truplo zalša,
ki ti duha perot prikrajša,
ki jo kot dete si nosilo —
glej, to tvoje je plačilo.

Kar vi dvignete na dan,
to vse vzame vam tiran,
kar vi tkete, vrv je vaša,
kdo ste vi, to se ne vpraša.

Vi, zidarji, ste brez strehe,
in nikjer za vas ni utehe.
Ste oblekli jih, obuli,
pa še vse na vas zdaj tudi.

Vi trpeli ste ves čas,
a ničesar ni za vas.
Glejte trote okrog sebe,
srd vaš lahko vse pomeđe.

Hej, delavci, s spanjem proč!
ter spoznajte svojo moč!
Vsa kolesa se upro,
če tvoja roka hoče to!

Poblede bo tvoj tiran,
če ti planeš zdaj na dan
in zavržeš plug na polje
in zakličeš: zdaj dovolj je!

Raztrgajte spone svoje!
Raztrgajte vse na dvoje!
Ker kruh prostost je!
Prostost naš kruh je!

Gornja pesem je nastala okrog leta 1860 in je bila takrat mnogo citirana po vseh shodih in slavnostih. Kljub svoji starosti ima še vedno isto vrednost in svežost.

Proletarska občinska politika.

Klub naše stranke v občinskem svetu je najmočnejši in šteje 20 članov. Na predlog našega kluba, ki so ga usvojili tudi člani krščan. socialnega kluba, je občinski svet na svoji prvi seji soglasno sklenil, z ozirom na stanovanjsko mizerijo ustanoviti posebni stanovanjski gradbeni odsek, ki ima nalogo takoj pripraviti vse potrebne projekte za zidavo malih stanovanj za delavce in nameščence. K sodelovanju bo odsek pritegnil zastopnike delavskih strokovnih organizacij in pa društvo stanovanjskih najemnikov. Istotako se je na predlog našega kluba spojil ubožni in policijski zdravstveni odsek v socialno politični. V Glavne odseke so izvoljeni sledeči:

Magistratni gremij: načelnik župan s. Perič, s. Lemež, s. Tokan, s. Makuc, s. Klemenčič — od našega kluba in gg. Kremžar, Moškerc, Rožič, Stanovnik.

Socialno politični odsek: s. Čelešnik, načelnik, s. Glavan, s. Leban, s. Novak in gg. Podbevšek, Pirc, Breclj, Kremžar, Žumer.

Finančni odsek: načelnik s. Lemež, s. Mihevc, s. Klemenčič, s. Rozman in

gg. Ravnihar, Pirc, Orehek, Rožič in Zajc.

Aprovizačni odsek: načelnik: župan s. Perič, s. Kralj, s. Klemenčič, s. Pestotnik, s. Rozman in gg. Bonač, Breclj, Adamič, Kerč, Žumer.

Stanovanjsko gradbeni odsek: sodrug Klemenčič, načelnik, s. Makuc, s. Tokan, s. Mihevc in gg. Rupnik, Moškerc, Žumer, Kerč.

Sklenila se je revizija obdavnjenj nezazidanih parcel, ker se je ugotovilo, da je magistrat po razpustu občinskega sveta pogrešno interpretiral to naredbi, tako da so bili prizadeti revni občani, ki imajo majhne vrtiče in grede v predmestju.

Redne seje se bodo vršile vsak prvi četrtek v mesecu ob 6. uri zvečer.

Občinski program našega kluba je obširen in samo z aktivnim sodelovanjem proletarijata mesta Ljubljane, bo mogoče aktivno delovanje v smislu našega občinskega programa. Zato je dolžnost proletarijata, da delo občinskega sveta kontrolira in njegove dobre strani podpira. Naš list bo stalno pod to rubriko prinašal poročila in razmotrivanja o občinskih zadevah.

pravljene zavreči vero v razredni boj, kolikor so je sploh kedaj imeli.

Klerikalci pa so se po svoji stari navadi poslužili to pot misijona, kot najboljšega sredstva za spreobrnjenje izgubljenih duš, ki se zamorejo rešiti peklenkega ognja edino le potom gumijastih kroglic, ako jih izpustijo na dan volitev v klerikalno skrinjico. Tega sredstva za rešitev svojih duš so se pa v tukajšnji okolici le v malem številu poslužili, akoprav se je udeležilo uprizorjenega manifestacijskega pohoda s svečo precej večje število.

Zalovati za odpadniki in neznačajneži bi bilo popolnoma odveč, pač pa smemo biti zadovoljni s tem, da smo pravočasno spoznali one, kateri so med tukajšnjim delavstvom vživali zaupanje in spoštovanje kot žrtve istega reakcionarnega biča, ki ga danes poljubljajo in pod katerimi udarci bo proletarijat Jugoslavije ječal še nadalje, dokler ne pride delavstvo v splošnem do pravega spoznanja, t. j. do složnoenotne razredne zavesti, pri čemur pa bode moral opustiti dosednji medsebojni bratomorni boj, kajti v tem boju izgublja proletarijat svoje moči, ter krepi vrste delavskih izkoriščevalcev, ki mu pijejo kri in mozeg, ter se brezskrbno zabavajo ob pogledu na razdrapanost delavske solidarnosti.

Dopisi.

Dopis iz Jesenic. Volitve v narodno skupščino so za nami, kakor tudi vsa demagoška volilna agitacija, katere so se posluževale od prve do zadnje vse meščanske stranke, da razdvojijo delavske vrste, kar se jim je pa le delno posrečilo. Izmed vseh političnih meščanskih strank so se posebno odlikovali klerikalci in radikalci. Kot zastopnik radikalne stranke je nas Jeseničane posetil tudi g. minister Županič, kateremu so se klanjali na vseh njegovih agitacijskih pohodih tudi neradikalni hrbti in kateremu na čast so se prirejale pojedine na račun občanov davkoplačevalcev, kateri stroški znašajo na Jesenicah okroglo 12.000 kroun.

Kakor posnemamo po meščanskih dnevnikih, se je radikalna stranka poslužila tudi več milijonov iz državne blagajne v agitacijske svrhe oz. za golaže in šampanjca, ter so na isti način omamili in vjeli nekaj kalinov v svoje mreže; poslužili so se pri tem tudi raznih obljub. Med temi je vlekla še najbolj obljuba za bivše železničarje, katerim so obljubovali vrniti njih odzete nekdanje železničarske pravice. Tem obljubam je nasledil tudi nekaj bivših komunistov, ki so bili takoj pri-

Strokovno gibanje.

Dva kongresa kovinarjev.

Centralni Pododbor Zveze metalških (kovin.) delavcev Jugoslavije drži svojo prvo Splošno (deželno) konferenco 7., 8. in 9. aprila t. l. v Slavonškem Brodu.

Dnevni red:

Otvoritev, volitev verifikacijskega odbora, konstituiranje, poročila centralnega pododborja.

Projekt pravila in pravilnika.

Ureditev enoobrazne administracije.

Stavkovna in tarifna politika.

Združenje Zveze.

Delavska zaščitna zakonodaja.

Borbeni fond.

Volitev nove uprave.

Predlogi in vprašanja (slučajnosti).

Osrednje društvo kovinarjev za Slovenijo sklicuje ob istem času 1., 2. in 3. aprila na **Jesenicah** svoj občni zbor z dnevnim redom:

Otvoritev, verifikacija, poročila.

Stavkovna in tarifna politika.

Sprememba pravilnika.

Delo za združenje kovinarjev.

Tisk.

Gospodarska politika.

Volitev odbora.

Razno.

Skoraj ob istem času se torej vršita dva kongresa dveh največjih kovinarskih zvez v Jugoslaviji, v katerih je ogromna večina kovinarjev razredno zavednih na stališču razrednega boja in internacionalne solidarnosti.

Kovinarski delavci se nahajajo od vseh kvalificiranih delavcev v Jugoslaviji v najslabšem položaju. Njihove mezde so zaostale daleko izpod eksistenčnega minimuma. Vsi pokreti kovinarskih delavcev v zadnjih dveh letih so končali z neuspehom. Propadel je štrajk v Celju, udušen je štrajk v Slavonškem Brodu itd.

Pri tem še nikdar ni bila po prevratu kovinarska industrija v tako dobri konjunkturi kot l. 1922 in 1923. Potrebno je, da zavedni kovinarji trezno pogledajo na vzroke tega svojega težkega položaja, ter jih skušajo odstraniti, one, ki se morajo odstraniti, a proti glavnih vzrokov, ki leže v kapitalističnem sistemu eksploatacije, da strnejo svoje borbene vrste in v enotni bojni fronti roko v roki z razredno borbenim proletarijatom ostalih strokovnih delavcev v celoga sveta agilnejše stopijo v borbo protiv svojih eksploatazorjev.

Kapitalistična ofenziva, poostrena v zadnjih dveh letih je našla Zvezo kovinarjev duhovno in organizacijsko nepripravljeno na obrambo.

Tivolski kongres v Ljubljani je združil vse kovinarje v enotno organizacijo: **Savez metalških (kovinarskih) radnika Jugoslavije s centralo v Beogradu.** Ali nova uprava tega združenege saveza ni delala v smislu sklepov kongresa v Ljubljani. Tako, ko je buržuazija del članov centralne uprave (Mirić) vrgla v ječo, je večina centralne uprave na lastno roko izključila še nekatero (Miljutinovića) najagilnejše kovinarje v Srbiji, ter celo beograjsko podružnico izključila samolastno, gazeč sklepe kongresa priključila Centralni Savez metalcev **»Glavnem radniškem Savezu«**, katerega so ustanovili nekateri strokovni birokrati v svrhu cepanja že itak od oblastev potlačeni in zaprtih delavskih strokovnih organizacij, ki so vse bile združene v Centralnem sindikalnem svetu.

Na ta način se je izvršil razcep v Srbiji, Bosni, Vojvodini in na Hrvaškem.

Na zagrebškem kongresu 1. 1922 pa so z zahtevo birokratičnega centralizma še ostalo razbili v dva dela tako, da so kovinarji SHS razdeljeni sledeče:

Skupščina Radićevih poslancev v Zagrebu.

V nedeljo 24. t. m. se je vršilo posvetovanje Radićevih pristašev za **zaprtimi vratmi**. Kmetov in novinarjev niso pustili na zborovanje. Storjeni so sklepi — resolucije, ki pa so za sedaj še tajni. Radić upa, da se bo dal Pašić z resolucijami omehčati in bo pristal na spremembo ustave.

Neodvisni Centralni pododbor Saveza Beograd okoli 3.500 članov. Bračinac: Centralna uprava Saveza Beograd okoli 800 članov. Osrednje kovinarsko društvo Slovenija okoli 2000 članov. Podružnica neodvisnih kovinarjev v Ljubljani 250 članov. Neorganiziranih je samo v Sloveniji industrijskih kovinarjev 6000, a ostalih obrtniških okoli 15.000.

To je bilanca razbijačke strokovne politike ljudi, ki jim ni interes delavskega razreda na srcu, temveč — njih osebni interes.

To razbijanje se je izvršilo ravno v času največjega terorja in socialne reakcije.

Naloge kovinarskega kongresa v Sloveniji so ne samo, da

1. jasno manifestira voljo in potrebo združenja z hrvaškimi in srbskimi kovinarji;

2. da postavi temelje taktiki in strokovni politiki, ki bi odgovarjala današnjemu težkemu času, gospodarski krizi in ofenzivi kapitala;

3. da se na demokratični osnovi osredotoči celokupno razredno borbeno in mednarodno strokovno gibanje v en savez.

Centralni pododbor je nalašč v ta namen odložil svojo konferenco za en teden, da bi dal možnost združenja. Na konferenco je povabljen tudi Centralna uprava (Bračinac) z vsemi podružnicami.

Kongres na Jesenicah je dolžan opolnomočiti tako delegacijo za bratski kongres v Brodu, ki bo omogočila Zvezo kovinarjev cele države. Samouprava organizacij pokrajinskih ter pravičnega podela prispevkov je samo po sebi neobhodna stvar. Ruske strokovne organizacije imajo tako podelo prispevkov: Za krajevne podružnice po odrejenem budžetu, pokrajinski zvezi 50%, medstrokovni zvezi pokrajinski (gubernijski) 10% in 40% centrali.

Kako centrale dosedaj niso urejene niti tehnično, bi v naših razmerah pokrajinske zveze mnogo več potrebovale kot centrala.

Vse to je popolnoma lahko urediti, če se ima zato voljo.

Če se ne bo proletarijat združil v enotno fronto strokovnih organizacij, bo še bolj težak njegov položaj. Brez boja ni kruha.

»Orjuna«, ki šteje 93 organizacij samo v Sloveniji, je svarilen vzgled proletarijatu, ki hoče držati križem roke.

Ako **birokrati, osebe** z ene ali druge strani, stojijo na poti združenju, potem se mora **proletarijat preko birokratov združiti.**

Združenje v vseh pokrajinah v deželi, je prva stvar, ki se mora rešiti — druga stvar, ko to dosežemo, bo razprava, kako naj se mednarodno vse krepkeje združujemo.

Rdeče strokovne organizacije — in razredno zavedni borbeni proletarijat — samo po tej poti bomo prišli do cilja, po katerem vsi hrepenimo.

Kovinarjem pa želimo mnogo uspeha, odločnosti in spoznanja pravega svojega položaja.

Mezdna gibanja.

Stojimo pred velikimi mezdnimi boji. Krojaški, kovinarski, živilski, rudarski, železničarski delavci stojijo v mezdnom pokretu.

Ves ta pokret se vrši neorganizirano, na kose, ne po planu, ne po odrejenih direktivah.

Zato smatramo, da imajo taka gibanja le redko uspeh.

Zato sklicuje Soc. Stranka Delovnega Ljudstva na Belo nedeljo zaupniško posvetovanje z dnevnim redom

Strokovno in mezdno gibanje v Delavski dom, Turjaški trg št. 2. Posvetovanje se začne dopoldne ob 10.

cijalen — to je mora se boriti za agrarne zahteve srednjih in malih kmetov ter se mora nasloniti na razredno-borbeni proletarski razred, ki se edino iskreno bori za samoodločbo narodov in za pravo samoupravo ljudstva.

Pašić molči in je zadovoljen. Želja po oblasti je omehčala Radića — ali z resno-

Politične vesti.

Herostratstvo.

V Grčiji je bil norec, ki je živel v domišljiji, da je rojen junak ter da se mora proslaviti z velikim činom. Ker je bil norec, ni znal uveljaviti svojega imena ne v vojski, ne v politiki, ne v lepi umetnosti, ne v čednosti. Tuhtal in študiral je, kaj bi napravil, da postane slaven. Šel je, pa je zažgal tempelj, kar je silno mučno vplivalo na Grke, ki so živeli za svoje bogove, a Herostrat je postal slaven kot simbol zločincev in izdajalcev svetinj narodov.

Tak utis, kakor je napravilo Herostratovo dejanje na tedanja čuvstva Grkov, napravlja tudi delovanje Bernotovo v »Napreju« na socialistično zavednega delavca.

Že nad eno leto razbija ta mož v Sloveniji socialistični pokret in s tako vztrajnostjo, da za resne ljudi ne more biti več dvoma, da je njegovo delovanje — naročeno. Človek, ki ne pozna delavskega pokreta v Sloveniji nič, laže v »Napreju« o prejšnjem delovanju v organizacijah s perfidnostjo in hinavščino. Ko je Bernot še davno igral klativiteza po nacionalističnih organizacijah in drugih, smo imeli v Sloveniji že močan delavski pokret, ki je hodil dosledno po poti čistega razrednega boja.

In ta Bernot, moderni »Herostrat«, je bil oni mož, ki je pred tremi leti najbolj pospeševal politiko, ki je vodila pozneje do razkola v delavskih vrstah. Spominjamo se še prav dobro na njegove marne, na njegove abnormalnosti, s katerimi je že takrat pripravljaval teren za razkol in za razdiranje ustanov, ki si jih je proletarijat zgradil s trudom, s požrtvovalnostjo in ljubeznijo do svoje emancipacije.

Ni tukaj mesto, da bi o tem razpravljali. Tudi ne bo potrebno, da bi se bavili s človekom, ki kaže v vseh svojih spisih le zlobno pristranost in neresnicoljubnost, se boji resnice in javnosti ter skuša to svojo bojazen prikriti s — sumničnjem in obrekovanjem organizacij in sodrugov, ki so za pokret žrtvovali, kar je bilo v njih močeh.

Delo tega moža je nepošteno, pa, ali je neumen, ali zloben ali podkupljen, to je postranskega pomena.

Gospodarske organizacije je Bernot doslej pustil še precej pri miru. Pač je enkrat grozil, a ker je mislil, da postane ravnatelj teh organizacij, je dosedaj opuščal direktne napade, pač pa je izkoriščal te gospodarske organizacije. In sedaj, ko mu je splavalo upanje, da postane ravnatelj, po vodi, je naperil veliki top na gospodarske organizacije, kakor revolverski žurnalist in izsiljevalec, ki hoče prisiliti z nepoštenimi sredstvi svojo okolico, da siuži njegovim namenom.

Omenili smo te stvari le zaradi tega, da informiramo delavstvo o početju tega sovražnika socialističnega pokreta. V bodoče pa se ne bomo bavili z njim, dokler ne podpiše svojih zlobnih člankov, v katerih napada to ali ono organizacijo, tega ali onega sodruga. Doslej blati le izza plota. Svojih duševnih proizvodov ne podpisuje, ne svojih sumničenj, ne svojih laži. Odgovarjali mu torej ne bomo, pač pa bomo organizacijam povedali, kam to vodi in s kom imajo opraviti.

Mi zahtevamo zedinjenje razredno borbenega proletarijata, zahtevamo vzajemno sodelovanje političnih, go-

lucijami se ne pribori samoodločba naroda. Zgodovina pokazuje pota, po katerih morajo hoditi potlačeni razredi in narodi k osvoboditvi. Radić je na napačni poti — ali delovno ljudstvo Hrvaške bo našlo prej ali slej pravo pot k osvoboditvi.

spodarskih, kulturnih in strokovnih organizacij. In tudi Bernotove trapaste in trmaste kosti ne bodo toliko trde, da bi nas ovirale pri tem delu, za katerim stremi z iskreno vdanostjo in z živim zanimanjem ves proletarijat.

Tak človek, ki je tako nesramen kakor Bernot, zasluži samo še klofute, ker je polemika z njim nemogoča.

Protić prijema dr. Korošca. Dr. Korošec je napisal v »Slovincu« članek pod naslovom »Kaj sedaj?« Ustrašil se je namreč sijajne zmage in velikih demagoških obljub glede avtonomije in rešitve slovenskega ljudstva. V članku očita Srbom, da ne znajo upravljati velike države. Protić mu odgovarja, da, srbski ministri res ne znajo, toda Hrvati in Slovenci niso prinesli v tem pogledu nobene pomoči. Protić, ki ga klerikalci tako radi zagovarjajo, pove klerikalcem v brk, da so tudi slovenski in hrvaški ministri zanič. Ako si buržuazija sama med seboj očita popolno nesposobnost, potem, proletarijat, veš, da je politika teh ljudi le politika pijavk.

Nemški kapitalist Stinnes potuje po raznih državah ter posreduje med kapitalističnimi organizacijami, da se zedinijo na sporazum med nemškim in francoskim kapitalizmom. Te dni se je mudil v Rimu, kjer je obiskal tudi ministrskega predsednika Mussolinija. Zasedba Poruhrja je torej le boj med kapitalisti, ki ga hočejo izvojevati zaradi gospodarskih koncesij med seboj, a na račun proletarijata. Proletarijat je to spoznal ter je ta boj motril s tega stališča že od početka.

Vsem podružnicam »Svobode«.

Osrednji odbor Splošne delavske izobraževalne zveze »Svobode« za Slovenijo v Ljubljani sklicuje na nedeljo 22. aprila ob pol 9. uri jutraj v mestno zborovalno dvorano na magistratu v Ljubljani

IV. redni delegacijski zbor

z dnevnim redom:

1. Otvoritev delegacijskega zbora;
2. verifikiranje mandatov;
3. poročilo tajnika in blagajnika;
4. poročilo nadzorstva;
5. sprememba zvezinih pravil;
6. sprememba podružničnih pravil;
7. volitev novega odbora in nadzorstva;
8. slučajnosti.

Udeležbo na občnem zboru imajo vse podružnice, ki so izpolnile vse svoje obveznosti do zveze. Na vsakih sto članov pride en delegat. Začeto število se smatra za polno. Za delegiranje je merodajno število članstva, za katero so posamezne podružnice poravnale pri zvezi vse obveznosti do 1. marca t. l.

Osrednji odbor.

Delavci, delavke! Čevlji domačih tovarn Peter Kozina & Ko. z znamko »Peko« so najboljši in najcenejši. Zahtevajte jih povsod. Glavna zaloga na drobno in debelo, Ljubljana, Breg št. 20 in Aleksandrova cesta št. 1.

Zahtevajte brezplačno inilustrovani katalog »Karo« čevljev. Cenik je opremljen z zelo praktičnimi napravami za pomeritev. **Dragotin Roglič, Maribor, Koroška cesta 19, tel. 157.**

Šofer

k tovornemu avto se išče. Popolnoma izučen monter s prvovrstnimi referencami. Nastop takoj. Ponudbe pod „Ljubljana“ na administracijo lista.